

CZU: 338.486:911.3(478)

UDC: 338.486:911.3(478)

PROVENIENȚA ȘI DINAMICA FLUXURILOR TURISTICE DIN REGIUNEA SITUATĂ ÎN BAZINUL CURSULUI INFERIOR AL RÂULUI NISTRU

*Dr., cerc. șt. sup. Ivan MOROZ,
Institutul de Ecologie și Geografie al USM
morozbye@yahoo.com*

ORCID: 0000-0002-0847-0176

DOI: <https://doi.org/10.53486/econ.2025.131.54>

ORIGIN AND DYNAMICS OF TOURIST FLOWS IN THE REGION LOCATED IN THE LOWER DNIESTER RIVER BASIN

*PhD, Scientific Researcher, Ivan MOROZ,
Institute of Ecology and Geography SUM
morozbye@yahoo.com*

ORCID: 0000-0002-0847-0176

DOI: <https://doi.org/10.53486/econ.2025.131.54>

Articolul analizează proveniența și dinamica fluxurilor turistice din regiunea situată în Bazinul Cursului Inferior al Râului Nistru. În anii '80, această zonă era o destinație turistică populară în fosta URSS, însă, după 1990, numărul turiștilor a scăzut drastic din cauza problemelor economice și conflictelor armate. După anul 2000, regiunea a început să se redreseze, iar în perioada 2014-2023, numărul de turiști a crescut, ajungând în 2023 la aproximativ 305 mii de vizitatori, majoritatea fiind cazați în hoteluri. Deși numărul vizitelor în muzee a fluctuat, interesul pentru turismul intern a crescut, în special, după pandemie și criza din Ucraina. Regiunea atrage turiști din România, Germania, Rusia și Ucraina, dar se confruntă cu provocări legate de infrastructură, necesitând investiții pentru a valorifica potențialul turistic.

Cuvinte-cheie: proveniența turiștilor, Bazinul Cursului Inferior al Râului Nistru, dinamica turiștilor, flux turistic, bazin hidrografic.

JEL: L1, L80, L83.

Introducere

Scopul lucrării constă în evidențierea provenienței și dinamicii fluxurilor turistice din regiunea situată în Bazinul Cursului Inferior al Râului Nistru. Principalele metode și tehnici utilizate în acest studiu au fost: colectarea datelor secundare, sondajul sociologic, analiza datelor cantitative, metodele indirecte de calcul, analiza calitativă etc.

Suprafața totală a regiunii din Bazinul Cursului Inferior al Râului Nistru este de 7873,6 km². Conform legii privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova [6], Bazinul Cursului Inferior al Râului Nistru ocupă 19 unități de nivelul II, cu un număr total de 366 de localități, dintre care integral: municipiul Chișinău, raionul Anenii Noi și municipiul Bender din partea dreaptă a Nistrului, precum și raioanele Grigoriopol,

The article analyzes the origin and evolution of tourist flows in the Lower Nistru River Basin region. In the 1980s, this area was a popular tourist destination in the former USSR, but after 1990, the number of tourists dropped drastically due to economic problems and armed conflicts. After 2000, the region began to recover, and in the period 2014-2023, the number of tourists increased, reaching approximately 305 thousand visitors in 2023, most of whom were accommodated in hotels. Although the number of museum visits has fluctuated, interest in domestic tourism has increased, especially after the pandemic and the crisis in Ukraine. The region attracts tourists from Romania, Germany, Russia and Ukraine, but faces infrastructure challenges, requiring investments to capitalize on its tourism potential.

Keywords: origin of tourists, Lower Nistru River Basin, tourist dynamics, tourist flow, river basin.

JEL: L83.

Introduction

This study aims to highlight the origin and dynamics of tourist flows in the Lower Nistru River Basin region. The main methods and techniques used in this study were: secondary data collection, sociological survey, quantitative data analysis, indirect calculation methods, qualitative analysis, etc.

The Lower Nistru River Basin region covers an area of 7,873.6 km². According to the law on the administrative-territorial organization of the Republic of Moldova [6], the Lower Nistru River Basin occupies 19 second-level units, with a total number of 366 localities, including: Chisinau municipality, Anenii Noi district and Bender municipality on the right bank of the Nistru River, as well as Grigoriopol, Slobozia districts and Tiraspol municipality – on the left bank of the Nistru River.

Slobozia și municipiul Tiraspol – din partea stângă a Nistrului. Parțial sunt incluse raioanele Ungheni, Nisporeni, Hâncești, Orhei, Călărași, Criuleni, Dubăsari, Strășeni, Ialoveni, Cimișlia, Căușeni și Ștefan Vodă, precum și partea raionului Dubăsari din Regiunea de dezvoltare Transnistria. La est, regiunea de studiu se învecinează cu Regiunea Odesa din Ucraina [8].

În literatura de specialitate fluxurile turistice sunt analizate superficial, inclusiv în cazul celor mai vizitate destinații. În plus, studiile existente sunt realizate la nivel național, dar nu sunt detaliate la nivel de bazin hidrografic.

Un mare aport la descrierea și analiza turismului din Republica Moldova l-a adus lucrarea „Resursele recreative ale Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești și problemele utilizării raționale ale lor” de V. Efros [10]. În lucrarea „Geografia turismului” de P. Bacal [1] sunt abordate principalele aspecte teoretice și metodologice ale geografiei turismului, caracterizarea detaliată a resurselor turistice naturale și antropice, precum și analiza fluxurilor turistice recente la nivel regional și internațional.

Fluxul turistic reprezintă totalitatea turiștilor care circulă între zonele de generare și zonele receptoare. În Bazinul Cursului Inferior al Râului Nistru zonele de emisie sunt marile aglomerații urbane (Chișinău, Tiraspol, Bender și Odesa), iar cele de primire, în majoritatea cazurilor, sunt zonele rurale [4]. În lucrarea de față, fluxurile turistice au fost evaluate în baza datelor obținute de la Biroul Național de Statistică [2], stațiunile balneare și operatorii turistici incluși în sondajul sociologic [3], precum și prin metodele indirecte de calcul, utilizând capacitățile structurilor de primire turistică și a gradului de utilizare a acestora.

Datele obținute în anul 2019 au fost actualizate, fiind analizată și dinamica recentă a fluxurilor turistice.

Prezentul studiu este printre primele lucrări din Republica Moldova, care evaluează proveniența și dinamica fluxurilor turistice la nivel de bazin hidrografic.

În conformitate cu articolul 16, din Legea nr. 352 [5], evidența circulației turistice este realizată de către organul central de specialitate al administrației publice, desemnat de Guvern, prin colectarea și prelucrarea datelor referitoare la persoanele care traversează frontiera de stat, frecventarea structurilor de primire turistică, vizitarea destinațiilor turistice, prestarea serviciilor turistice etc.

Metodologia cercetării: metode și tehnici:

Metodologia de cercetare utilizată în studiul despre proveniența și dinamica fluxurilor turistice

The districts of Ungheni, Nisporeni, Hâncești, Orhei, Călărași, Criuleni, Dubăsari, Strășeni, Ialoveni, Cimișlia, Căușeni and Ștefan Vodă are partially included, as well as the part of Dubăsari district in the Transnistria Development Region. To the east, the study region borders the Odessa Region of Ukraine [8].

In the academic literature, tourist flows are analyzed superficially, including in the case of the most visited destinations. In addition, the existing studies are carried out at the national level, but are not detailed at the level of the river basin.

A significant contribution to the description and analysis of tourism in the Republic of Moldova was made by the work “Recreational resources of the Moldavian Soviet Socialist Republic and the problems of their rational use” by V. Efros [10]. In the work “Geography of tourism” by P. Bacal [1], the main theoretical and methodological aspects of the geography of tourism are addressed, the detailed characterization of natural and anthropogenic tourist resources, as well as the analysis of recent tourist flows at the regional and international levels.

The tourist flow refers to the total number of tourists traveling between the generating areas and the receiving areas. In the Lower Nistru River Basin, the emission areas are the large urban agglomerations (Chisinau, Tiraspol, Bender and Odessa), and the receiving areas, in most cases, are rural areas [4]. In this paper, tourist flows were assessed using data obtained from the National Bureau of Statistics [2], the spa resorts and tour operators included in the sociological survey [3], as well as through indirect calculation methods, using the capacities of tourist reception structures and their degree of use.

The data obtained in 2019 were updated, and the recent dynamics of tourist flows were also analyzed.

This study is among the first works in the Republic of Moldova to assess the origin and dynamics of tourist flows at the hydrographic basin level.

According to Article 16 of Law no. 352 [5], tourist traffic monitoring is carried out by the central specialized authority of public administration, appointed by the Government. The process involves collecting and processing data regarding persons crossing the state border, tourist accommodation structures, visits to tourist destinations, tourism service provision, etc.

Research Methodology: Methods and Techniques:

The research methodology used in this study on the origin and evolution of tourist flows in the

din Bazinul Cursului Inferior al Râului Nistru se bazează pe mai multe metode și tehnici de colectare și analiză a datelor:

1. Colectarea datelor secundare:

- a) *Surse oficiale*: Datele au fost obținute de la Biroul Național de Statistică, care furnizează informații relevante despre circulația turistică, frecventarea structurilor de primire turistică și vizitarea destinațiilor turistice. Aceste date sunt esențiale pentru evaluarea fluxurilor turistice și tendințelor acestora în timp.
- b) *Studii anterioare*: Analiză s-a bazat pe lucrări și studii anterioare care au abordat subiectul turismului în Republica Moldova, oferind un context istoric și comparativ pentru interpretarea rezultatelor.

2. Sondaj sociologic:

- a) *Chestionare*: S-au derulat sondaje pentru a obține informații directe, de la operatorii turistici și turiști despre fluxurile turistice, preferințele de călătorie și impactul factorilor externi (de exemplu, pandemia COVID-19 și conflictul din Ucraina).
- b) *Analiza răspunsurilor*: Datele colectate prin sondaje au fost analizate pentru a identifica tendințe, cum ar fi creșterea sau scăderea numărului de turiști, proveniența turiștilor străini și percepțiile locale asupra turismului.

3. Analiza datelor cantitative:

- a) *Statistici descriptive*: Datele au fost prezentate sub formă de tabele și grafice (de exemplu, Tabelul 1 și Figura 1) pentru a ilustra dinamica numărului de turiști cazați, structurile de primire utilizate și proveniența turiștilor.
- b) *Comparații temporale*: S-au efectuat analize comparative între diferite perioade (de exemplu, 2014-2023) pentru a evalua tendințele în fluxurile turistice și impactul evenimentelor externe.

4. Metode indirecte de calcul:

Estimări bazate pe capacitatea de primire:

S-au utilizat date privind capacitatea structurilor de primire turistică și gradul de utilizare a acestora pentru a estima fluxurile turistice.

5. Analiza calitativă:

Contextualizarea rezultatelor: S-au discutat aspecte calitative referitoare la turismul din regiunea situată în Bazinul Cursului Inferior al Râului Nistru, inclusiv provocările infrastructurale și impactul conflictelor regionale asupra turismului.

Aplicarea metodelor enumerate au permis autorului să ofere o evaluare detaliată a fluxurilor turistice din această regiune, evidențiind nu doar

Lower Nistru River Basin is based on several methods and techniques for data collection and analysis:

1. Secondary data collection:

- a) *Official sources*: The data were obtained from the National Bureau of Statistics, which provides relevant information on tourist circulation, accommodation facility attendance and visits to tourist destinations. These data are essential for assessing tourist flows and their trends over time.
- b) *Previous studies*: The analysis was based on previous works and studies addressing the topic of tourism in the Republic of Moldova, offering a historical and comparative context for interpreting the results.

2. Sociological survey:

- a) *Questionnaires*: Surveys were conducted to obtain direct information from tour operators and tourists about tourist flows, travel preferences and the impact of external factors (e.g. the COVID-19 pandemic and the war in Ukraine).
- b) *Analysis of responses*: Data collected through surveys were analyzed to identify trends, such as the increase or decrease in the number of tourists, the origin of foreign visitors and local perceptions of tourism.

3. Quantitative data analysis:

- a) *Descriptive statistics*: The data were presented in the form of tables and graphs (e.g., table 1 and figure 1) to illustrate the dynamics of the number of tourists accommodated, the reception structures used and the origin of tourists.
- b) *Temporal comparisons*: Comparative analyses were conducted between different periods (e.g., 2014-2023) to assess trends in tourist flows and the impact of external events.

4. Indirect calculation methods:

Estimates based on reception capacity: Data on the capacity of tourist reception structures and their utilization were used to estimate tourist flows.

5. Qualitative analysis:

Contextualization of the results: Qualitative aspects related to tourism in the Lower Nistru River Basin region were discussed, including infrastructure limitations and the impact of regional conflicts on tourism sector.

The application of the listed methods enabled the author to conduct a detailed assessment of tourist flows in this region, highlighting not only statistical data, but also the socio-economic and historical context that influences tourism.

datele statistice, ci și contextul socio-economic și istoric care influențează turismul.

Rezultate și discuții

Bazinul Cursului Inferior al Râului Nistru dispune de un potențial turistic antropic și natural variat, cu perspective ample pentru creșterea fluxurilor turistice și dezvoltarea turismului. Potrivit lui V. Efros, în anii '80, fâșia riverană a Bazinului Cursului Inferior al Râului Nistru era una dintre cele mai solicitate destinații turistice din cadrul fostei U.R.S.S. [9]. În plus, această zonă beneficia de cel mai mare număr de unități de cazare și agrement, iar infrastructura de transport asigura un flux maxim de turiști [10]. Totuși, în perioada socialistă, bilanțul turistic a fost pozitiv, numărul turiștilor care intrau în Republica Moldova pentru odihnă, recreere și tratament fiind superior celui al turiștilor care plecau din țară. După 1990, odată cu scăderea intensității legăturilor dintre fostele republici sovietice, paralel cu declinul economiei naționale, numărul turiștilor s-a redus. Multe obiective turistice au degradat calitativ, unele fiind chiar distruse, iar bilanțul turistic al regiunii s-a inversat, devenind negativ [7].

Conflictul armat de pe Nistru din 1991-1992 și relațiile tensionate dintre autoritățile din stânga și dreapta Nistrului au condus la o diminuare considerabilă a numărului de vizitatori ai acestei zone, iar activitățile turistice și de agrement au scăzut semnificativ din intensitate [7]. O parte din zona Nistrului Inferior este controlată de autoritățile ilegale din stânga Nistrului, spațiu ce furnizează, totuși, un număr impunător de vizitatori ai Bazinului Cursului Inferior al Râului Nistru. În perioada anilor 2000, ca urmare a eforturilor agențiilor și a organizațiilor nonguvernamentale turistice și de mediu, se atestă o relansare a activităților turistice, în special în zona Nistrului de Jos [1].

Deoarece traseele internaționale care tranzitează regiunea au fost dizolvate odată cu destrămarea U.R.S.S., au fost pierduți și turiștii de tranzit. În prezent se încearcă recuperarea acestui segment turistic, inclusiv prin participarea la diverse expoziții internaționale și promovarea imaginii turistice a Republicii Moldova, precum și integrarea acesteia în traseele europene. Experții din domeniul turismului consideră, că dezvoltarea zonelor turistice naționale se poate produce doar dacă statul va rezolva problema infrastructurii rutiere [7]. De exemplu, după reabilitarea drumurilor, fluxurile de turiști spre Purcari, Castelul Mimi și alte obiective au crescut semnificativ.

Conform datelor furnizate de Biroul Național de Statistică [2], cea mai mare pondere a turiștilor străini sosiți în regiune provine din urmă-

Results and Discussions

The Lower Nistru River Basin has a varied anthropogenic and natural tourist potential, with broad prospects for increasing tourist flows and developing tourism. According to V. Efros, in the 1980s, the riparian strip of the Lower Nistru River Basin was one of the most sought-after tourist destinations in the former U.S.S.R. [9]. In addition, this area had the largest number of accommodation and leisure facilities, and the transport infrastructure ensured a maximum flow of tourists [10]. However, during the socialist period, the net tourism balance was positive, the number of tourists entering the Republic of Moldova for rest, recreation and treatment being higher than that of tourists leaving the country. After 1990, with the decrease in the intensity of ties between the former Soviet republics, parallel to the decline of the national economy, the number of tourists decreased. Many tourist attractions have degraded in quality, some even being destroyed, and the region's tourism balance has reversed, becoming negative [7].

The armed conflict on the Dniester River in 1991-1992 and the tense relations between the authorities on the left and right banks of the Dniester River led to a considerable decrease in the number of visitors to this area, and tourist and leisure activities have significantly decreased in intensity [7]. Part of the Lower Dniester River is controlled by the illegal authorities on the left bank of the Dniester River, an area that nevertheless attracts an impressive number of visitors to the Lower Dniester River Basin. During the 2000s, as a result of the efforts of tourism and environmental non-governmental organizations and agencies, there has been a relaunch of tourist activities, especially in the Lower Dniester River area [1].

Since the international routes that transited the region were dissolved with the collapse of the U.S.S.R., transit tourists were also lost. Currently, attempts are being made to recover this tourist segment, including by participating in various international exhibitions and promoting the tourist image of the Republic of Moldova, as well as its integration into European routes. Tourism experts believe that the development of national tourist areas can only occur if the state solves the problem of road infrastructure [7]. For example, after the rehabilitation of roads, tourist flows to Purcari, Mimi Castle and other sites have increased significantly.

According to data provided by the National Bureau of Statistics [2], the largest share of foreign tourists arriving in the region comes from the following countries: Romania (17%), followed by

toarele țări: România (17%), urmată de Germania (8%), Federația Rusă și Ucraina (7%), Polonia (5%), Italia și SUA (câte 3%), Franța și Israel (câte 1%) și alte state însumează 48% [2]. Conform datelor sondajului, majoritatea vizitatorilor provin din România și Federația Rusă (câte 15%), fiind urmați de turiștii din Ucraina (12%), Germania (10%), Italia (9%), Franța (5%) și Israel (4%). În ansamblu, regiunea este vizitată de turiști din multe alte țări, această dispersare mare a răspunsurilor a impus ca în varianta „alte state” să fie incluse: Grecia, Marea Britanie, SUA, Polonia, Japonia, China, Elveția, Belarus, Spania, Slovacia, Pakistan, India, Austria, Belgia, Canada, Ungaria, Bulgaria, Egipt, Iordania, Țările de Jos, Azerbaidjan, Armenia, Georgia, Danemarca, Cehia, Siria, Slovenia etc. O mică parte (6%) dintre localnici, din diverse motive, a evitat să răspundă.

Germany (8%), the Russian Federation and Ukraine (7%), Poland (5%), Italy and the USA (3% each), France and Israel (1% each) and other states total 48% [2]. According to the survey data, the majority of visitors come from Romania and the Russian Federation (15% each), followed by tourists from Ukraine (12%), Germany (10%), Italy (9%), France (5%) and Israel (4%). Overall, the region is visited by tourists from many other countries, this large dispersion of responses required that the “other countries” option include: Greece, Great Britain, USA, Poland, Japan, China, Switzerland, Belarus, Spain, Slovakia, Pakistan, India, Austria, Belgium, Canada, Hungary, Bulgaria, Egypt, Jordan, the Netherlands, Azerbaijan, Armenia, Georgia, Denmark, the Czech Republic, Syria, Slovenia, etc. A small part (6%) of the locals, for various reasons, avoided answering.

Tabelul 1/ Table 1

Dinamica numărului de turiști cazați în raioanele din partea dreaptă a Bazinului Cursului Inferior al Râului Nistru și municipiul Chișinău/ Dynamics of the number of tourists accommodated in the districts on the right side of the lower Dniester River basin and Chisinau municipality

Nr./ No.	UAT	Anii/ Years										Media/ Mean
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
1	Anenii Noi	8.2	8.2	8.2	7.7	6.7	5.8	2.2	2	6.3	5.8	6.1
2	Călărași	12.3	13.1	13.1	13.1	13.4	13	12.8	12.7	12	10.2	12.6
3	Criuleni	8.3	8	8.7	7.6	8.1	8.8	2	2	2.4	5.6	6.2
4	Dubăsari	10.8	9.7	9.9	9.2	9.7	8.6	8.4	9.5	10.2	8.1	9.4
5	Ialoveni	14.5	13.3	11.4	12.6	13.2	11.4	3.5	15.1	9.3	11.9	11.6
6	Strășeni	0	6.9	9.7	9.7	9.9	10	0	9.4	10	10	7.6
7	Căușeni	9	9.6	9.5	9.4	9.6	9.8	5.1	4.2	6.3	7.4	8.0
8	Ștefan Vodă	6	6.9	5.5	6.1	4.9	3.9	2.8	2.7	3.8	3.3	4.6
9	Mun. Chișinău	6.4	6.4	4.3	4.1	4.2	4.1	5.3	4.7	4.3	3.8	4.8
	BCIFN	8.4	9.1	8.9	8.8	8.9	8.4	4.7	6.9	7.2	7.3	7.9
	RM	6.4	6.4	5.8	5.5	5.6	5.2	5.2	5.3	5	4.6	5.5

Sursa: elaborat de autor pe baza datelor Biroului Național de Statistică. Notă – „...” indică lipsa datelor/
Source: developed by the author based on data from the National Bureau of Statistics. Note – ... lack of data

Conform datelor furnizate de Biroul Național de Statistică, în perioada analizată (2014-2023), numărul mediu anual de turiști, cazați în structurile de primire turistică ale Bazinului Cursului Inferior al Râului Nistru, a fost, în medie, de 230 mii persoane (Tabelul 1), sau 77% din numărul total de turiști cazați în Republica Moldova (fără regiunea transnistreană) [8]. Acest fapt se datorează prezenței municipiului Chișinău – principală zonă generatoare și receptoare de turiști din Republica Mol-

According to data provided by the National Bureau of Statistics, during the analyzed period (2014-2023), the average annual number of tourists accommodated in tourist reception structures of the Lower Nistru River Basin was approximately 230,000 persons (Table 1), or 77% of the total number of tourists accommodated in the Republic of Moldova (excluding the Transnistrian region) [8]. This high concentration is explained by the presence of the Chisinau municipality – the main

dova, precum și prin localizarea în Bazinul Cursului Inferior al Râului Nistru a majorității structurilor de primire turistică din țară, inclusiv hoteluri, stațiuni balneare, baze și tabere de odihnă etc.

De asemenea, peste 80% din numărul total de turiști cazați în partea dreaptă a Bazinului Cursului Inferior al Râului Nistru revin municipiului Chișinău, inclusiv în orașul Chișinău, unde sunt concentrate cele mai multe hoteluri, stațiunea Vadul lui Vodă situată pe malul râului Nistru, care dispune de două sanatorii și peste trei sute de baze și tabere de odihnă. În afara municipiului Chișinău, cele mai mari fluxuri turistice se atestă în raioanele Călărași și Dubăsari, ca urmare a prezenței unităților sanatoriale, numeroaselor baze de odihnă, taberelor de vacanță, pensiuni turistice și agroturistice, potențialului turistic divers și accesibilității înalte (Tabelul 2). Cele mai scăzute valori ale numărului de turiști cazați (Tabelul 1) au fost înregistrate în raioanele Strășeni (525 turiști), Căușeni (1.039 turiști) și Anenii Noi (1.278 turiști).

tourist generating and receiving area in the Republic of Moldova, as well as the fact that most of the country's accommodation is located in the Lower Nistru River Basin, including hotels, spa resorts, bases and rest camps, etc.

Also, over 80% of the total number of tourists accommodated in the right side of the Lower Nistru River Basin belong to the Chisinau municipality, including the city of Chisinau, where most hotels are concentrated, the Vadul lui Vodă resort located on the banks of the Nistru River, which has two sanatoriums and over 300 recreation rest camps. Outside the Chisinau municipality, the largest tourist flows are recorded in the Călărași and Dubăsari districts, due to the presence of sanatoriums, numerous rest bases, holiday camps, tourist and agro-tourism guesthouses [8], diverse tourist potential and high accessibility (Table 2). The lowest values of the number of tourists accommodated (Table 1) were recorded in the districts of Strășeni (525 tourists), Căușeni (1,039 tourists) and Anenii Noi (1,278 tourists).

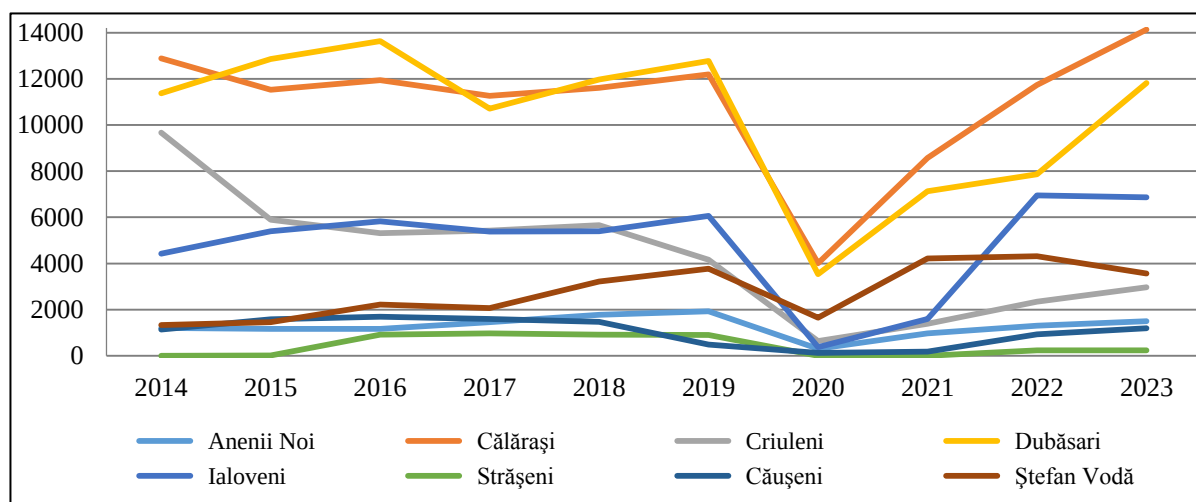

Figura 1. Dinamica numărului de turiști cazați în raioanele din partea dreaptă a Bazinului Cursului Inferior al Râului Nistru și municipiul Chișinău/
Figure 1. Dynamics of the number of tourists accommodated in the districts on the right side of the lower Dniester River basin and Chisinau municipality

Sursa: elaborată de autor pe baza datelor Biroului Național de Statistică/
Source: developed by the author based on the National Bureau of Statistics

Dinamica numărului de turiști înregistrați în unitățile de cazare din regiunea Cursului Inferior al Râului Nistru prezintă o evoluție oscilantă, pe fondul unei tendințe generale de creștere lentă, care se observă în majoritatea absolută a raioanelor (Figura 1), precum și în municipiul Chișinău. În prima parte a perioadei analizate (anii 2014-2019), se constată fluctuații moderate în majoritatea raioanelor, cu excepția raionului Ștefan Vodă, unde numărul turiștilor s-a dublat și a raionului Criuleni,

The dynamics of the number of tourists registered in accommodation units in the Lower Nistru River region shows an fluctuating evolution, against the background of a general trend of slow growth, which is observed in the absolute majority of districts (Figure 1), as well as in the Chisinau municipality. In the first part of the analyzed period (2014-2019), moderate fluctuations are observed in most districts, with the exception of the Ștefan Vodă district, where the number of tourists doubled, and

cu o dinamică negativă foarte accentuată, cauzată de închiderea unor baze de odihnă [8]. Minimul absolut din anul 2020 se datorează exclusiv restricțiilor impuse de pandemia COVID-19, după care urmează o perioadă de relansare, iar valorile din anul 2023 le depășesc pe cele din anul 2019 atât în majoritatea absolută a raioanelor, cât și în municipiul Chișinău. Această situație este determinată atât de creșterea recentă a interesului și preferințelor către destinațiile autohtone, sub influența restricțiilor de călătorie internaționale, cât și de aflulul masiv de persoane din Ucraina, începând cu 22 februarie 2022.

Analiza evoluției numărului de vizite în muzeele din Bazinul Cursului Inferior al Râului Nistru în perioada 2012-2023 (Figura 2), ne oferă următoarele tendințe: din 2012 până în 2014, numărul de vizite în muzee a crescut până la 527 mii. Ulterior, se atestă o scădere semnificativă a numărului de vizite de până la 370 mii în anul 2018, fapt ce se datorează, atât închiderii și/sau reducerii programului de activitate a unor muzee, cât și intensificării fenomenului de emigrare, ca urmare a liberalizării circulației persoanelor către statele UE și a posibilităților de reîntregire a familiilor. Cel mai redus număr de vizitatori ai muzeelor (220 mii) s-a înregistrat în anul 2020, pe fundalul restricțiilor impuse contra răspândirii pandemiei COVID-19. În anii 2021-2023 se constată o dinamică pozitivă în toate raioanele din Bazinul Cursului Inferior al Râului Nistru și în municipiul Chișinău, însă numărul de vizite încă nu s-a restabilit la nivelul anilor 2014-2015.

the Criuleni district, with a very pronounced negative dynamics, caused by the closure of some rest centers [8]. The absolute minimum in 2020 is due exclusively to the restrictions imposed by the COVID-19 pandemic, after which a period of recovery follows, and the values in 2023 exceed those in 2019 both in the absolute majority of districts and in the Chisinau municipality. This situation is determined both by the recent increase in interest and preferences for domestic destinations, under the influence of international travel restrictions, and by the massive influx of people from Ukraine, starting with February 22, 2022.

The analysis of the evolution of the number of visits to museums in the Lower Nistru River Basin during the period 2012-2023 (Figure 2) provides us with the following trends: from 2012 to 2014, the number of visits to museums increased to 527 thousand. Subsequently, a significant decrease in the number of visits of up to 370 thousand was observed in 2018, which is due to both the closure and/or reduction of the activity program of some museums, as well as the intensification of the emigration phenomenon, as a result of the liberalization of the movement of people to EU states and the possibilities of family reunification. The lowest number of museum visitors (220 thousand) was recorded in 2020, against the background of restrictions imposed against the spread of the COVID-19 pandemic. In 2021-2023, a positive dynamic is observed in all districts of the Lower Nistru River Basin and in Chisinau municipality, but the number of visits has not yet recovered to the level of 2014-2015.

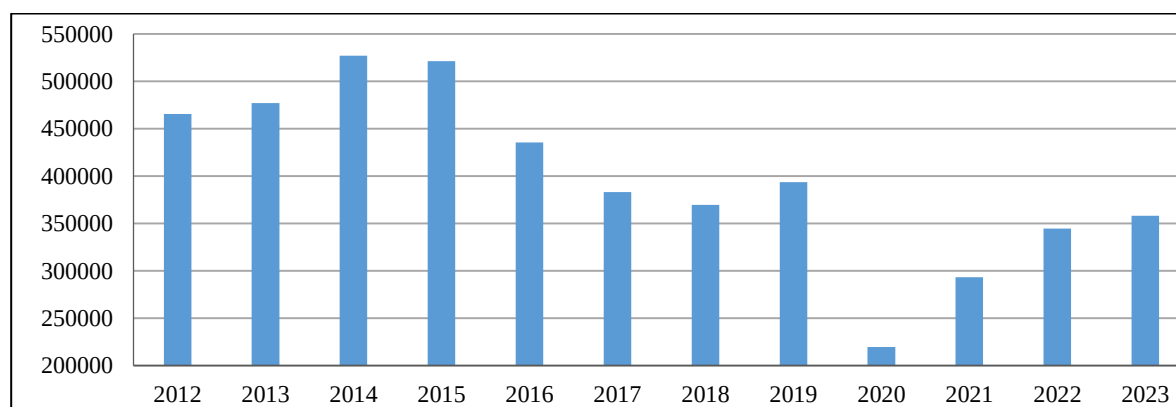

Figura 2. Dinamica numărului de vizite în muzeele din partea dreaptă a Bazinului Cursului Inferior al Râului Nistru (persoane)/
Figure 2. Dynamics of the number of visits to museums on the right side of the lower Dniester River basin, people

Sursa: elaborată de autor pe baza datelor colectate de la muzee/
Source: developed by the author based on data collected from museums

În ultimii șase ani analizați (Tabelul 2), evoluția circulației turistice în regiunea din Bazinul Cursului Inferior al Râului Nistru manifestă o tendință relativă de creștere a numărului de vizitatori, ca rezultat al efectelor pozitive din sfera turismului în regiune. Astfel, numărul turiștilor în anul 2019 a crescut cu 31,2 mii (9%) în comparație cu anul 2014. Acest trend reflectă o creștere a interesului populației pentru oferta turistică din regiunea de studiu și nu doar. În comparație cu anul 2020, unitățile de cazare din Bazinul Cursului Inferior al Râului Nistru, în anul 2021, au fost utilizate de un număr de două ori mai mare de turiști, însă indicele a rămas de patru ori mai mic comparativ cu anul 2019 [2]. Din totalul turiștilor cazați în Bazinul Cursului Inferior al Râului Nistru, 39% au fost nerezidenți și 61% rezidenți. În comparație cu anul 2020, numărul turiștilor nerezidenți s-a majorat de aproximativ 2,4 ori, dar a celor rezidenți de 1,8 ori. Majoritatea turiștilor au fost cazați în unitățile de primire din municipiul Chișinău (60%), Tiraspol și Bender (20%).

In the last six years analyzed (Table 3), the evolution of tourist circulation in the Lower Nistru River Basin region shows a moderate upward trend in the number of visitors, as a result of the positive effects in the tourism sector in the region. Thus, the number of tourists in 2019 increased by 31.2 thousand (9%) compared to 2014. This trend reflects an increase in the population's interest in the tourist offer in the study region and not only. Compared to 2020, accommodation units in the Lower Nistru River Basin, in 2021, were used by twice as many tourists, but the index remained four times lower compared to 2019 [3]. Of the total number of tourists accommodated in the Lower Nistru River Basin, 39% were non-residents and 61% were residents. Compared to 2020, the number of non-resident tourists increased by approximately 2.4 times, but that of residents by 1.8 times. Most tourists were accommodated in reception units in Chisinau (60%), Tiraspol and Bender (20%).

Tabelul 2/ Table 2

**Capacitatea (locuri) și utilizarea infrastructurii turistice
din Bazinul Cursului Inferior
al Râului Nistru/
Capacity (places) and use of tourism infrastructure
in the lower Dniester River basin**

Capacitatea de alimen- tare/ Supply Ability	Capacitatea de cazare/ Accom- modation capacity	Capacitatea foișoare/ piscine / Capacity Fireplaces/ Pools	Număr de clienți deserviți/ Number of clients served					
			2014	2015	2016	2017	2018	2019
2514	2015	2025	339959	345364	353309	357452	364144	371206

Sursa: calculat de autor în baza sondajului sociologic/

Source: calculated by the author based on the sociological survey

Analiza fluxului turistic din perioada 2014-2019, (Tabelul 2) pentru fiecare prestator din regiune inclus în sondaj, ne oferă următoarea imagine: marea majoritate, respectiv 25 din cei 28 de prestatori au un trend pozitiv al numărului de clienți deserviți, atingând o creștere de până la 67%; doar trei prestatori au înregistrat o scădere a numărului de clienți deserviți, cu un declin situat între 20% și 30% (Figura 3).

The analysis of the tourist flows between 2014-2019 (Table 3), for each provider in the region included in the survey, gives us the following picture: the vast majority, respectively 25 of the 28 providers showed a positive trend in the number of clients served, reaching an increase of up to 67%; only three providers registered a decline in the number of clients served, from 20% and 30% (Figure 3).

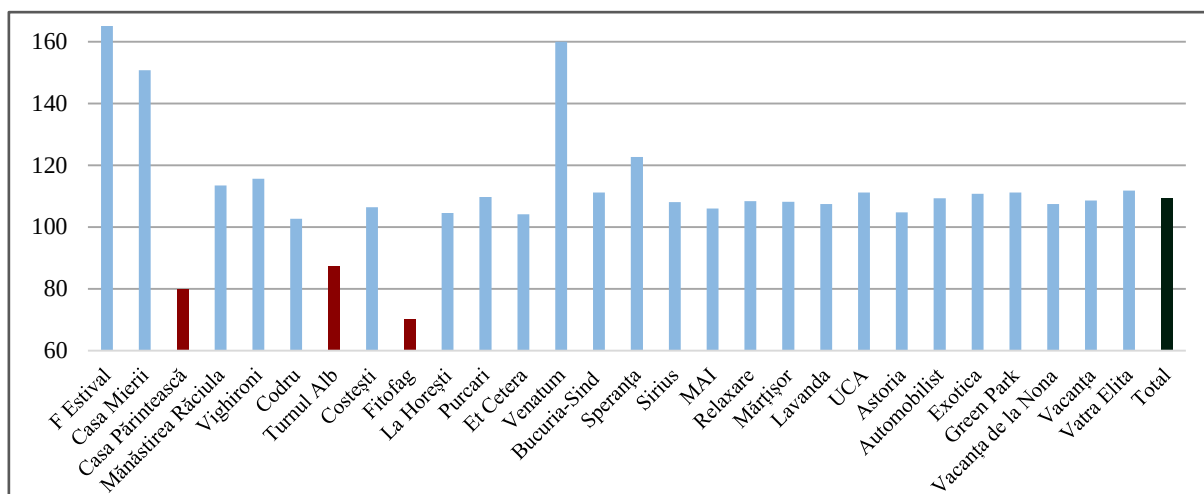

Figura 3. Fluxurile turistice (2014-2019) din cadrul Bazinului Cursului Inferior al Râului Nistru (în %)/ Figure 3. Tourist flows (2014-2019) within the lower Dniester River basin (in %)

Sursa: calculată de autor în baza sondajului sociologic/

Source: calculated by the author based on the sociological survey

Conform figurii 4, dinamica totală a fluxurilor turistice din stațiunile balneare situate în Bazinul Cursului Inferior al Râului Nistru reflectă o creștere lentă în anii 2014-2016, ajungând la 26,3 mii de clienți. Ulterior, se atestă o scădere semnificativă a numărului de clienți până la 23,7 mii în anul 2018 și la 11,5 mii în anul 2020, în contextul restricțiilor impuse contra răspândirii pandemiei COVID-19, iar stațiunile balneare au fost redeschise abia la finele lunii iulie 2020 și nu au funcționat la capacitatea maximală (sub 70%). În anii 2021-2022 se înregistrează o dinamică pozitivă la toate stațiunile balneare din regiune, dar fluxurile turistice nu au revenit la nivelul anilor 2014-2016.

According to Figure 4, the overall dynamics of tourist flows from the spa resorts located in the Lower Nistru River Basin reflects a slow growth in 2014-2016, reaching 26.3 thousand clients. Subsequently, there was a significant decrease in the number of clients to 23.7 thousand in 2018 and to 11.5 thousand in 2020, in the context of restrictions imposed against the spread of the COVID-19 pandemic, and the spa resorts were reopened only at the end of July 2020 and did not operate at maximum capacity (below 70%). In 2021-2022, a positive dynamic is recorded at all spa resorts in the region, but tourist flows did not return to the level of 2014-2016.

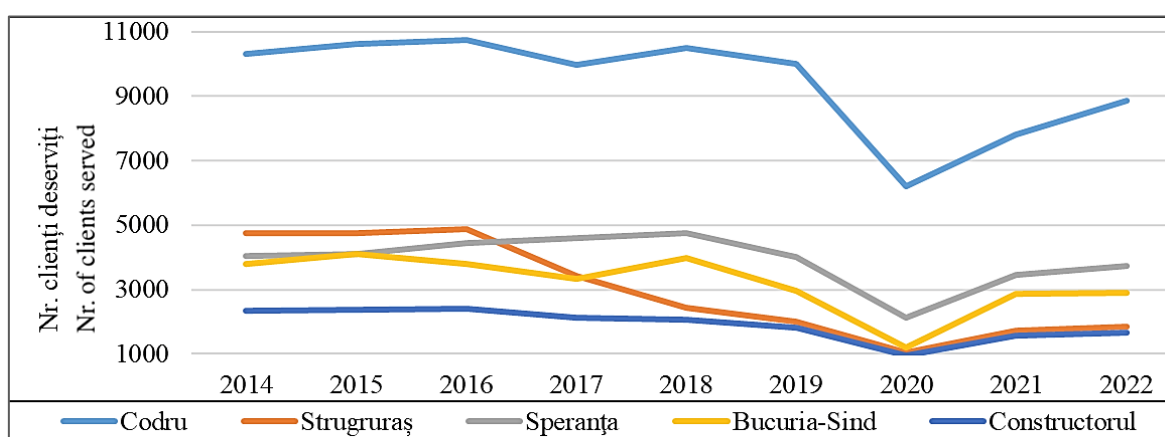

Figura 4. Dinamica fluxurilor de clienți ai stațiunilor balneare din Bazinul Cursului Inferior al Râului Nistru/

Figure 4. Dynamics of client flows of spa resorts in the lower Dniester River basin

Sursa: elaborată de autor după datele colectate de la administrația sanatoriilor/

Source: developed by the author based on data collected from the sanatorium administration

Conform datelor sondajului, fluxurile turistice din regiune (Figura 5), sunt relativ puțin cunoscute de populație, fapt confirmat de 22% dintre persoanele chestionate. Totodată, 40% dintre respondenți constată o evoluție pozitivă a fluxurilor turistice, dintre care 21% – o creștere nesemnificativă și 18% – o creștere semnificativă. Provoacă recentele, precum pandemia COVID-19 și criza refugiaților ucraineni, au influențat pozitiv turismul intern și fluxurile turistice în regiunea de studiu, ceea ce a condus la o cerere crescută pentru aceste destinații.

According to the survey data, the tourist flows in the region (Figure 5) are relatively little known to the population, a fact confirmed by 22% of the people surveyed. At the same time, 40% of the respondents note a positive evolution of tourist flows, of which 21% – an insignificant increase and 18% – a significant increase. Recent challenges, such as the COVID-19 pandemic and the Ukrainian refugee crisis, have positively influenced domestic tourism and tourist flows in the study region, which led to an increased demand for these destinations.

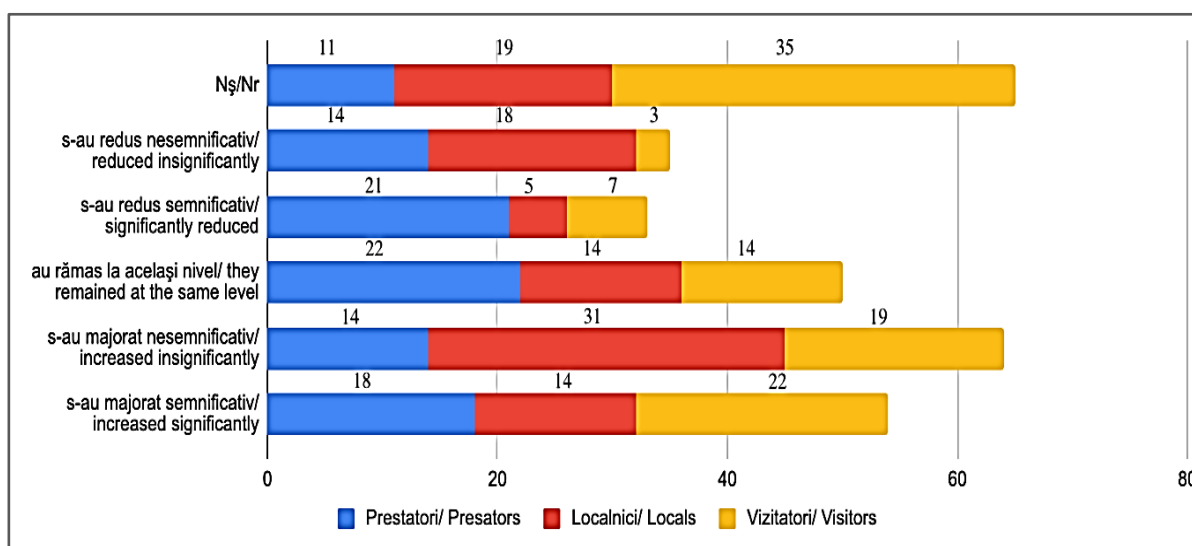

Figura 5. Evoluția fluxurilor de turiști în ultimii ani (în %)/

Figure 5. Evolution of tourist flows in recent years (in %)

Sursa: calculată de autor în baza sondajului sociologic/

Source: calculated by the author based on the sociological survey

Concluzii

Metodele utilizate în această cercetare au permis realizarea unei evaluări detaliate a fluxurilor turistice din regiunea situată în Bazinul Cursului Inferior al Râului Nistru, evidențiind nu doar aspectele cantitative, ci și contextul socio-economic și istoric care influențează turismul în această regiune.

Conform datelor furnizate de Biroul Național de Statistică, dar și rezultatelor sondajului sociologic, dinamica fluxurilor turistice din Bazinul Cursului Inferior al Râului Nistru prezintă un caracter oscilant. În anii 2014-2019 se înregistrează o tendință generală negativă slab exprimată, care se manifestă în majoritatea raioanelor. Minimul absolut se atestă în anul 2020, ca urmare a restricțiilor impuse asupra vizitării atracțiilor turistice și structurilor de primire turistică, cu excepția hotelurilor. În perioada 2021-2023, se observă o dinamică

Conclusions

The methods employed in this research enable a comprehensive assessment of tourist flows in the Lower Nistru River Basin region, highlighting not only the quantitative aspects, but also the socio-economic and historical context that influences tourism in this region.

According to data provided by the National Bureau of Statistics, as well as the results of the sociological survey, the dynamics of tourist flows in the Lower Nistru River Basin have shown a fluctuating pattern. In 2014-2019, a slightly declining overall trend was recorded, which was manifested in most districts. The absolute minimum was observed in 2020, as a result of the restrictions imposed on visiting tourist attractions and tourist reception structures, with the exception of hotels. In the period 2021-2023, a positive trend is observed, driven both by increased interest in

pozitivă, care se datorează atât creșterii interesului pentru destinațiile turistice locale, cât și prezenței refugiaților ucraineni.

Structurile de primire turistică incluse în sondajul sociologic au fost vizitate de turiști din câteva zeci de state ale lumii, însă predomină vizitatorii din țările europene și Israel. Cea mai mare pondere a turiștilor străini o dețin vizitatorii din România și Federația Rusă (câte 15%), fiind urmați de vizitatorii din Ucraina (12%), Germania (10%), Italia (9%), Franța (5%) și Israel (4%).

local tourist destinations and the influx of Ukrainian refugees.

The tourist reception structures included in the sociological survey were visited by tourists from several dozen countries of the world, the majority of visitors came from European countries and Israel. The largest share of foreign tourists is held by visitors from Romania and the Russian Federation (15% each), followed by visitors from Ukraine (12%), Germany (10%), Italy (9%), France (5%) and Israel (4%).

Bibliografie/ Bibliography:

1. BACAL, P. și I. COCOȘ. *Geografia turismului*. Note de curs. Chișinău: ASEM, 2012. 227 p. ISBN 978-9975-75- 599-3.
2. BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ. *Statistici pe domenii. Statistica economică. Turism*. Online. Disponibil: <https://statistica.gov.md/ro> [citat 2024-01-11].
3. HAPENCIUC, C. V. *Cercetarea statistica in turism: studiul fenomenului turistic in județul Suceava*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2003. 210 p. ISBN 973302547X.
4. Hotărârii Guvernului nr. 1235 din 19-12-2018, pentru modificarea Hotărârii Guvernului cu privire la introducerea contractului turistic, voucherului turistic și a fișei de evidență statistică a circulației turiștilor la frontiera Republicii Moldova: nr. 1470/2001. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 21-12-2018, nr. 499-503, art. 1317.
5. Legea cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova: nr. 352 din 24.11.2006. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 02.02.2007, nr. 14-17, art. 40.
6. Legea privind organizarea administrativ-teritorială a R. Moldova: nr. 764 din 27.12.2001. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 29-01-2002, nr. 16, art. 53
7. MOROZ, I. Geopolitical issues in the Lower Dniester River Basin and their influence on tourism capitalization. In: *Știința politică și administrativă: provocări globale, soluții locale*. Materialele conf. șt. intern., Chișinău, 13 noiembrie 2020. Chisinau: Editura UNU, 2021, pp. 281-286 p. ISBN 978-9975-3459-7-2.
8. MOROZ, I. *Aspecte economico-geografice ale dezvoltării turismului în Bazinul Cursului Inferior al fluviului Nistru*. Rezumatul tz. de dr în șt. geonomice. Chișinău, 2024. 35 p.
9. MOROZ, I.; P. BACAL și D. LUNGU. Istoricul cercetărilor geografice în domeniul turismului din cadrul bazinului hidrografic Nistru (sectorul Republicii Moldova). *Akados*. 2023, nr. 4 (71), pp. 54-59. ISSN 1857-0461.
10. ЕФРОС, В. *Рекреационные ресурсы ССР Молдова и их рациональное использование*. Кишинёв: Штиинца, 1991. 118 с.